

Lausunto luonnoksesta 22.8.2018 hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tilintarkastuslain 2 luvun 2 §:n muuttamisesta

Suomessa on valtava määrä mikrokokoisia yrityksiä, jotka paitsi tuottavat verotettavaa tuloa myös työllistävät vero- ja muita viranomaisia. Tilintarkastuksella on kokemuksen mukaan tahallisia tai huolimattomuudesta johtuvia virheitä ja väärinkäytöksiä ennalta ehkäisevä vaikutus. Sillä, että yritys tietää tilintarkastajan tulevan tutkimaan tekemisiään, on huolellisuutta lisäävä vaikutus.

Myös mikroyritysten tilintarkastus voidaan suorittaa lain edellyttämää hyvää tilintarkastustapaa noudattaen ja niin, että kansainvälisiä tilintarkastusstandardeja sovelletaan tarkoituksenmukaisessa laajuudessa vaikka laki viimeksi mainitun osalta on ainakin vielä tyhjä kirjain. Tilintarkastus ei ole hallinnollinen taakka minkään kokoisille yrityksille kunhan tilintarkastus suoritetaan Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Jos yrityksen liikevaihto on 12 milj. euroa, mutta taseen loppusumma on alle 6 milj. euroa ja henkilökuntaa on alle 50 henkilöä, Suomen yleistä etua ei ehdotuksen mukaan kiinnosta tällaisen yrityksen tilinpäätöksen (ja hallinnon) lainmukaisuus¹. Pidän tätä outona.

Hallitusohjelmassa mainitaan eräänä tavoitteena turhan sääntelyn purkaminen ja [sitien] hallinnollisen taakan keventäminen. Siksi sen mukaan mm. perataan säädökset, jotka eniten haittaavat yritystoimintaa. Tässä tarkoituksena on tuskin ollut poistaa sellaisia säännöksiä, jotka edes saattavat sotia Suomen yleistä etua vastaan. Tilintarkastus ei haittaa yritystoimintaa; päinvastoin koska tilintarkastuksen tavoite on varmistaa, että tilinpäätös on laadittu oikein ja hallinto täyttää sitä koskevat vaatimukset – siitä on hyötyä mikroyrityksen uskottavuudelle.

HE-luonnoksessa esitetyt keskeiset syyt tilintarkastusrajojen nostamiselle vaikuttavat näennäisiltä:

- muut maat ovat tehneet tai tekevät jotakin; suuri osa ”muista maista” ei ole lainkaan vertailukelpoinen Suomen yritysprofiilin kanssa
- mitään ristiriitaa tilintarkastussääntelyn kehityksen kanssa ei ole; ISAn soveltamisen edellyttäminen on vastoin Suomen perustuslakia² joten kansainväliseen ISA- tms. kehitykseen ei voi perustaa
- käsittääkseni tilintarkastusrajoilla ei ole mitään merkitystä yrityksen kotipaikan valinnassa
- jos omistajien edun valvonta nähdään edelleen tärkeänä tilintarkastuksen oikeutuksena, tilintarkastajan valinta tulisi jättää aina omistajien harkintaan – yrityksen koosta riippumatta

Pienempiä tai yksinkertaisempia tilintarkastusasiakkaita varten on sellainen hyvä tilintarkastustapa, jonka perusteella tilintarkastaja voi antaa TTL 3:5 §:n mukaisen tilintarkastuskertomuksen. Tämän tilintarkastustavan noudattaminen ei johda kohtuuttomaan hallinnolliseen taakkaan tai kustannukseen tilintarkastusasiakkaille. Luottamus Suomen talousjärjestämää kohtaan muualla maailmassa laskee, jos tilintarkastusvelvoitetta rajoitetaan esitetyllä tavalla koon perusteella.

Tilintarkastusrajojen säilyttäminen ennallaan on sekä mikroyrittäjien edun että Suomen yleisen edun mukaista.

Espoossa 25.9.2018
Kari Lydman, KHT

¹ Kirjanpitolaisissa tarkoitetaan pienyrityksellä kirjanpitovelvollista, jolla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy enintään yksi seuraavista kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä: 1) taseen loppusumma 6 000 000 euroa; 2) liikevaihto 12 000 000 euroa; 3) tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä.

² Suomen perustuslain mukaan Suomessa ”lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta”. Perustuslain mukaan eduskunta saa ”tietyissä rajoissa siirtää itselleen kuuluvaa lainsäädäntövaltaa” vain laissa mainituille valtionhallinnon elimille. Siirtäminen IFAC:in kaltaiselle yksityiselle järjestölle ei ole mahdollista.